

Zemědělská škola

PŮDOHOSPODÁRSKA

6

84. ROČNÍK
ÚNOR 2022

MÁME
jasno

#jasno

editorial

Michal Petřík
editor

V poslední době se opět často skloňuje téma dobrých a špatných zemědělců. No ale kdo je vlastně dobrým zemědělcem. Jak se stát takovým dobrým zemědělcem? Dobrý zemědělec především ví nejlépe, co jeho pole, chovaná zvířata, ale i okolní krajina potřebují. Jenže jak se všechno tohle naučit? No samozřejmě na dobré zemědělské škole. Jejím hlavním úkolem je totiž vychovávat ne dobré, ale přímo skvělé zemědělce. Zemědělské školy u nás za poslední roky a rozumí nejen zemědělství, zahradnictví nebo lesnictví, ale také vám, jejich žákům.

Máte-li stejný pocit a chtěli byste od příštího září na škole svého kamaráda nebo kamarádku, kteří by se také chtěli stát dobrými zemědělci, tak jim určitě vaši školu doporučte. Nejsou z okolí? Tak ať se zkusí podívat na web zemedelskaskola.cz, najdou tam další DOBRÉ ŠKOLY!

únor 2022 +obsah

04

FAKTA

Odlehčená a nenáročná minutka na rozjezd. Zajímavé informace, které z vás udělají malou, ale opravdu malou chodící encyklopedii.

06

PŘÍBĚH

Vyberte si střední zemědělskou školu! Proč? To se dozvíte nejen na webu zemedelskaskola.cz, ale i v našem oblíbeném seriálu rozhovorů s žáky a absolventy.

12

ANGLIČTINA

I když je stále komplikované dostat se za hranice, tak umět cizí jazyk se bude hodit vždy. Využijte náš text ke zlepšení v angličtině.

14

CESTOVÁNÍ

Jedeme na další virtuální výlet! Tentokrát nás čeká růžový výlet do Klatov.

22

AKTIVITY ŠKOL

Co je nového na zemědělských školách? O tom je rubrika Aktivity škol. Podíváme se, jak tráví čas žáci oblíbených škol v Benešově nebo Hradci Králové.

6/84

vydává

Ústav zemědělské ekonomiky a informací,
Mánesova 1453/75
120 00, Praha 2

editor

Michal Petřík

e-mail

petrik.michal@uzei.cz

telefon

+420 222 000 381

e-mail

zuzana.horvathova@agroinstitut.sk

design

Ginger & Fred

20

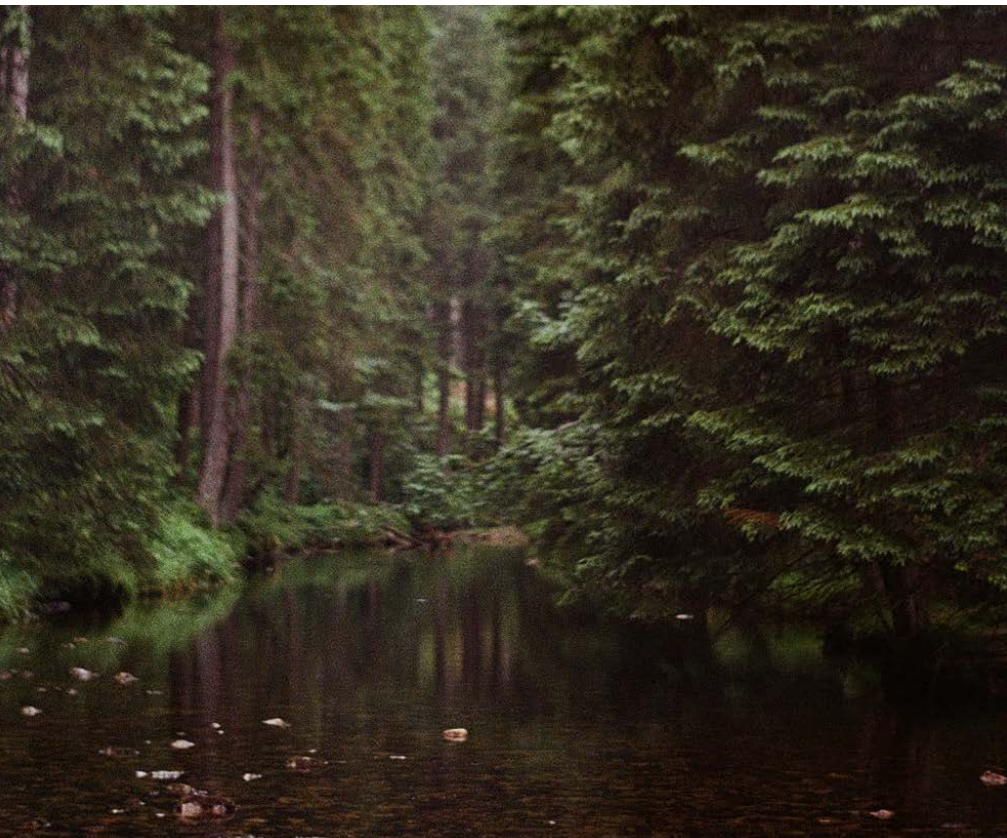
KALENDÁŘ

Konání našich oblíbených akcí se opět komplikuje, což má za následek i dočasné přerušení této rubriky.

28

ZEMĚDĚJSTVÍ

Nové informace pro odborníky na svých místech a především na místech vzdělávacích a vědeckých.

POČÍTEJTE S NÁMI

Ministerstvo zemědělství společně s Ústavem zemědělské ekonomiky a informací připravilo podnikový model (tzv. Kalkulačku 3), který bude sloužit zemědělským podnikům jako nástroj pro předběžný výpočet vybraných provozních podpor vyplývajících z revize Strategického plánu 2023+. Tento nástroj je zdarma dostupný všem na webovém portálu Agronavigátor. „Kalkulačka, kterou jsme zveřejnili, pomůže zemědělcům připravit se na změny v novém programovém období Společné zemědělské politiky. Na redistributivní platbu, tedy platbu na prvních 150 hektarů zemědělského podniku, půjde nově 23 procent z celkového rozpočtu na přímé platby. Umožní to výrazně vyšší podporu malých a středních zemědělců,“ řekl ministr zemědělství Zdeněk Nekula. Nástroj nezahrnuje národní dotace, kde se podle předpokladu nebude měnit jejich struktura a výše plateb, projektované podpory z investičních intervencí a také dotační tituly z oblasti antimikrobik vzhledem k závislosti sazby na provedených laboratorních výsledcích. Kalkulačka je umístěna na webu <https://agronavigator.cz/dotace/kalkulačka>, ze kterého lze stáhnout excelovský soubor, a to v záložce „kalkulačka ke stažení“. Na stránce je také stručný návod pro vyplňování kalkulačky včetně instruktážního videa.

OPRAV

POZOR KAM ŠLAPETE

Ano, pozor, kam šlapete! Tam, kde dříve byla vyschlá jáma totiž může být hluboká tůň! Státní podnik Lesy České republiky totiž loni obnovil, vybudoval nebo opravil 150 vodních nádrží, tůní a mokřadů v rámci v programu „Vracíme vodu lesu.“ Do staveb, které zpomalí odtok vody z krajiny a zmírní sucho, investoval 180 milionů korun. Letos podnik plánuje opatření na 170 místech s náklady 230 milionů korun.

VÍTE, ŽE...

v roce 1948 komunistická strana omezila soukromým zemědělcům i jen samotné pořizování zemědělské techniky? Mechanizační prostředky směly nadále získávat zejména nově zřizované státní strojní stanice (STS). Součástí počínající perzekuce soukromých zemědělců se stal i následný kon- troverzní "výkup" strojů od soukromníků. Legislativní normy, které dávaly státu právo zabavovat majetek (stroje) sedláků za zlomek skutečné ceny (nebo úplně zadarmo), se rodily tzv. za zavřenými dveřmi a materiály ÚV KSČ nesly označení „Tajné!“ nebo „Přísně tajné!“

Jen do konce roku 1950 získala komunistická vláda v soukromém sektoru 9 9000 různých strojů (16 391 traktorů, 20 365 samovazů, 23 014 mlátiček, 12 391 pluhů, 11 736 elektromotorů, 6 373 přívěsných vozů, 250 nákladních automobilů), které nebyly ale vždy plně využívány, některé ve strojních stanicích zcela zchátraly a skončily ve sběrných surovinách.

COOLTURA

Výstava „Vltava – proměny historické krajiny“ je určena široké veřejnosti a nabízí unikátní pohled na původní údolí Vltavy před vznikem kaskády přehrad a seznamuje s aspekty změn krajiny a jejího osídlení. Výstava se věnuje úseku od pramene Vltavy až po soutok s Beroukou a představuje unikátní pohled na vltavské údolí a jeho přetváření především v období devatenáctého a první poloviny dvacátého století. K vidění tu ale jsou i mnohem starší rukopisné mapy, informace o historických povodních sahajících až do středověku, ale také se lze seznámit s hydrotechnickými stavbami z druhé poloviny dvacátého století nebo zaniklými obcemi. V rámci expozice jsou využity staré mapy, plány, videa, webová mapová aplikace, historické údolí Vltavy ve virtuální realitě, staré pohlednice a fotografie porovnávající historický stav se současností, je tu více než padesát výstavních panelů a mnoho dalšího. Naprostým unikátem jsou 3D modely oblastí přehradních nádrží Lipno, Orlický a Slapy zobrazující reliéf krajiny tak, jak vypadal před zatopením. Výstava je zdarma přístupná denně 9:00 – 18:00 od 8. února do 7. dubna a to v atriu Fakulty stavební ČVUT v Praze.

VÍCE ZPRÁV ZE ZEMĚDĚLSKÝCH OBORŮ
NAJDETE NA NOVÉM PORTÁLU
WWW.AGRONAVIGATOR.CZ

ZAJÍMAWÉWÉWÉ

Na stránkách našeho časopisu si pravidelně můžete procvičovat znalosti anglického jazyka, ale protože máme dobré vztahy i s našimi východními sousedy, nesmíme zapomínat ani na jazyk slovenský. I v tomto čísle například uveřejňujeme příspěvek od středoškolského pedagoga z Trnavy Jána Piešťanského. Ten dokáže poutavě předat svoje odborné vědomosti nejen žákům, ale i široké veřejnosti. Je tak hostem i velmi populárního pořadu slovenské televize s názvem Farmárska revue. Přepínáme tedy nyní do slovenštiny, abychom se o tomto pořadu dozvěděli více. Farmárska revue je televizní magazín zameraný na poľnohospodársku prvovýrobu, záhradkárstvo, ovocinárstvo a drobné chovy, ktorý pripravuje štúdio Rozhlasu a televízie Slovenska (RTVS) v Banskej Bystrici. Relácia sa vysiela od roku 2007 na televíznom kanáli Dvojka. Uvádza ju Ján Škorňa a relácia si postupne vybudovala stabilnú divácku základňu a patrí k tým najsledovanejším vo videoarchíve na webe RTVS.

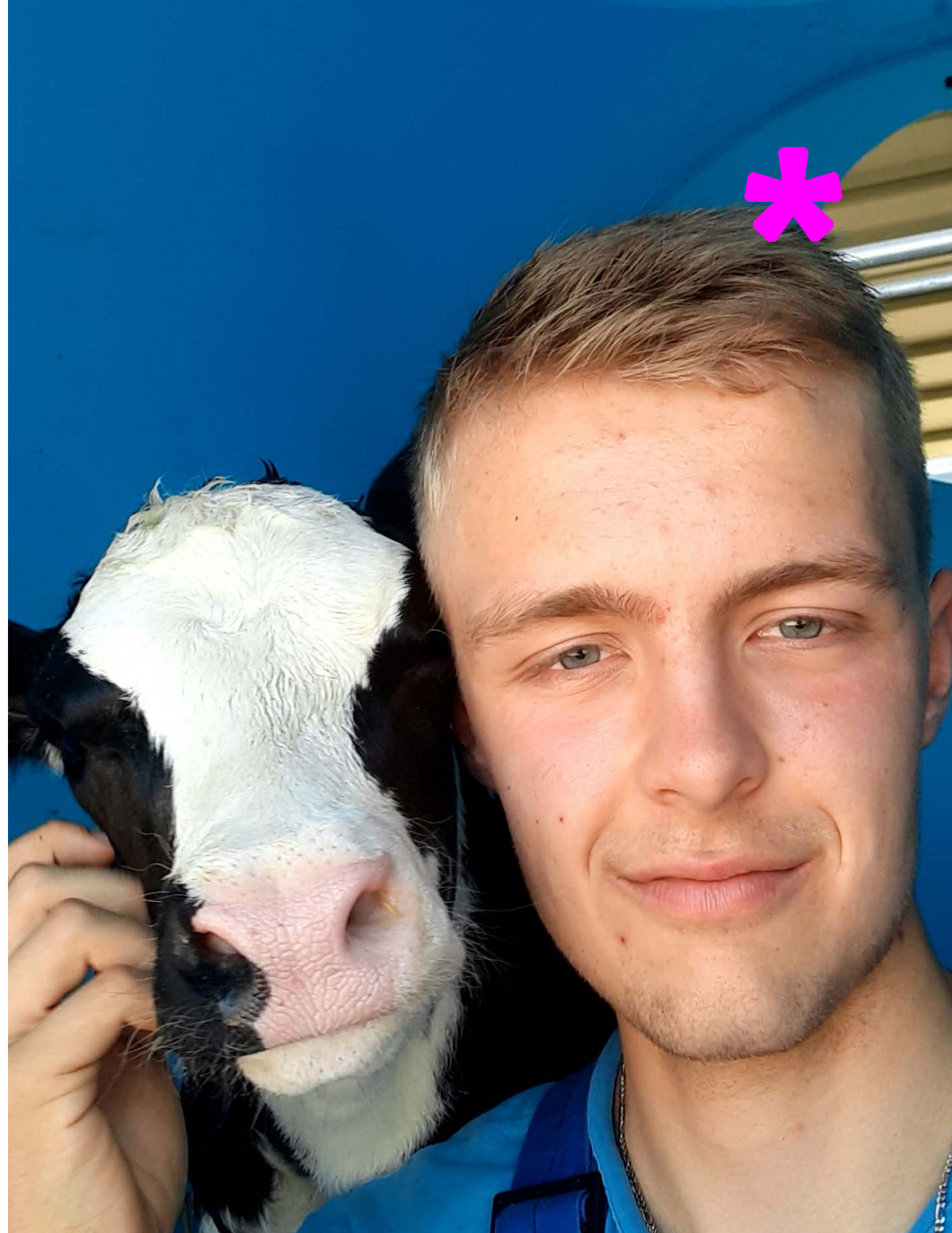
Rozuměli jste? Pokud ano, tak už můžete klikat na tento odkaz <https://www.rtvs.sk/televizia/archiv/15192/295420#924> a pustit si nejen díl s panem Piešťanským, ale i všechny další epizody. Na jaře už můžete vyrazit na Erasmus+ na Slovensko

Učební příběh *

ZNALOSTI ZE STŘEDNÍ ŠKOLY ČERPÁM STÁLE

TEXT | MICHAL PETŘÍK FOTO | ARCHIV MICHALA

BAVÍ VÁS POBYT V PŘÍRODĚ? MÁTE Kladný VZTAH KE ZVÍŘATŮM? ZAJÍMÁTE SE O ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ? LÁKÁ VÁS MODERNÍ TECHNIKA A PRACUJETE RÁDI S NOVÝMI TECHNOLOGIEMI? DŮVODŮ, PROČ SI VYBRAT ZEMĚDĚLSKÝ OBOR JE CELÁ ŘADA. PŘINÁŠÍME PROTO SERIÁL ROZHOVORŮ SE ŽÁKY A ABSOLVENTY STŘEDNÍCH ZEMĚDĚLSKÝCH ŠKOL, KTEŘÍ SE S NÁMI PODĚLÍ NEJEN O TO, PROČ SI VYBRALI SVŮJ OBOR, ALE TAKÉ O SPOUSTU DALŠÍCH INFORMACÍ ZE ŽIVOTA NA „ZEMĚDĚLCE“. V TOMTO ČÍSLE SE VYDÁVÁME ZA MICHALEM, ABSOLVENTEM STŘEDNÍ ZEMĚDĚLSKÉ ŠKOLY A STŘEDNÍHO ODBORNÉHO UČILIŠTĚ CHLADICÍ A KLIMATIZAČNÍ TECHNIKY V KOSTELCI NAD ORLICÍ, OBORU AGROPODNIKÁNÍ.

*PŘÍBĚH

PROČ SIS VYBRAL PŘÁVĚ TENTO OBOR?

Agropodnikání byla jasná volba. Už jako malý kluk jsem chodil s babičkou místo školky na porodnu prasnic, kde pracovala. Doma jsme navíc měli navíc spoustu zvířat, nějaké to pole a ovocný sad. Velká většina mých předků pracovala v zemědělství, takže k němu mám opravdu velký vztah. Obor bych rozhodně neměnil, a ani školu! Pokaždé bych vybral stejně.

JE VE TVÉM OKOLÍ ZÁJEM O ABSOLVENTY TVÉHO OBORU?

Ano, je. A velký. V zemědělském sektoru je v dnešní době nedostatek pracovníků. Kdybych nešel dál studovat vysokou zemědělskou školu, tak bych měl místo jisté. Mohl bych si i vybírat.

CO TĚ NEJVÍCE BAVILO VE ŠKOLE?

Asi to, že jsem se konečně učil to, co mě opravdu baví. Ve škole jsme byli dobrý kolektiv, takže společné praxe, exkurze a výlety byly o to zábavnější. Kostecká zemědělníka není velká škola, takže je tam individuálnější přístup k žákům ze strany učitelů. Ve škole jsme se všichni znali, panovala tam přátelská atmosféra.

MYSLÍŠ, ŽE TĚ ŠKOLNÍ PRAXE PŘIPRAVILA DOSTATEČNĚ NA REÁLNÉ PODMÍNKY PO ŠKOLE?

Myslím si, že to ani nejde. Každá farma je unikátní, všude to chodí jinak, ale škola mi dala dobrý základ. Ve škole jsem se naučil spoustu věcí. Svoje vědomosti a dovednosti pak můžu uplatnit v reálném provozu. Záleží také na každém člověku, jaký má o obor zájem, jak se mu věnuje.

Já jsem se díky individuálním praxím a exkurzím mohl podívat do podniků, kam bych se jinak ani nedostal. Na praxe jsme mohli chodit na školní farmy, ale když někdo chtěl, mohl si to domluvit někde jinde, kde mu to vyhovovalo.

UŽ VÍŠ, ČEMU PŘESNĚ BY SES CHTĚL V BUDOUCNU VĚNOVAT?

Moje vysněná pracovní pozice je zootechnik. Ale neříkám, že to nebude něco jiného. Určitě to ale bude práce okolo zvířat.

NA CO SE NEJVÍC TĚŠÍŠ V RÁMCI SVÉHO UPLATNĚNÍ V OBORU? NA PRÁCI VENKU, DOBRÝ KOLEKTIV, PRÁCI S MODERNÍMI TECHNOLOGIEMI?

To je jasná odpověď. Na práci se zvířaty!

ZÍSKAL JSI NA ŠKOLE NĚJAKÉ CERTIFIKÁTY, KTERÉ UPLATNÍŠ PŘI SVÉM POVOLÁNÍ?

V rámci studia jsme měli od školy placené řidičské průkazy na traktor a auto. Kvůli epidemii koronaviru jsem ale víc certifikátů nezískal. Chtěl jsem si udělat inseminační kurz, ale ten se bohužel nekonal. Škola tyto kurzy pořádá každoročně, takže ho budu dělat až letos.

PO STŘEDNÍ JSI SE ROZHODL POKRAČOVAT VE STUDIU NA UNIVERZITĚ. JAKÉ BYLY DŮVODY JÍT STUDOVAT DÁLE A DALA TI STŘEDNÍ ŠKOLA DOBRÝ ZÁKLAD KE STUDIU NA VYSOKÉ ŠKOLE?

Na střední jsem byl vždycky ten, co chtěl vědět víc. Rozhodl jsem se tedy, že půjdu studovat obor „Chov hospodářských zvířat“ na České zemědělské Univerzitě v Praze. A ano, základ mi dala dobrý. Z informací ze střední školy čerpám dodnes.

KOLIK SPOLUŽÁKŮ A SPOLUŽAČEK Z TVÉHO OBORU AGROPODNIKÁNÍ SE TAKÉ VYDALO NA VYSOKOU ŠKOLU PODOBNĚ JAKO TY?

Na vysokou nás šlo šest. Většina na ČZU do Prahy stejně jako já. Tři studujeme chov hospodářských zvířat, další spolužáci rostlinnou produkci, nebo lesnictví.

PŘEMÝŠLEL JSI O VLASTNÍM PODNIKÁNÍ? CO BY PŘÍPADNĚ HRÁLO ROLI V TOMTO ROZHODOVÁNÍ?

Jako malý jsem chtěl mít vlastní farmu a být nezávislý na okolním světě. Toto mě už opustilo. Začít podnikat v zemědělství není lehké. Je to akorát spousta papírování a sehnat vlastní kus půdy je skoro nemožné. Spokojím se s

prací zootechnika a drobným zvířectvem doma na dvorku. V budoucnu bych chtěl chovat slepice, husy, kachny, krůty, králíky, kozy, možná i to prase a mnoho dalších druhů zvířat. Prostě od všeho něco...

ZEMĚDĚLSTVÍ JE NÁROČNÁ PRÁCE, KTERÁ MÁ ALE SPOUSTU POZITIV, PO KTERÝCH SI STÝSKAJÍ ZAMĚSTNANCI V JINÝCH OBORECH. MNOHO ZEMĚDĚLCŮ ZMIŇUJE HLAVNĚ POBYT VENKU V PŘÍRODĚ. NAPADÁ TĚ JEŠTĚ NĚCO DALŠÍHO?

S pobytem venku souhlasím, to je velký bonus. Pro mě to je určitě práce u zvířat. Se zvířaty se dělá mnohem lépe než s lidmi. Jsou vděčná a nestěžují si, když jim člověk dá to, co potřebují. Kdybych měl dělat třeba na úřadě za přepážkou, tak bych to psychicky nevydržel.

KRAJINA A PŮDA ČELÍ ŘADĚ TLAKŮ, MEZI KTERÉ PATŘÍ ZNEČIŠTĚNÍ ZE ZEMĚDĚLSTVÍ, ZASTAVOVÁNÍ PŮDY, NÍZKÁ ROZMANITOST PLODIN, EROZE PŮDY A EXTRÉMNÍ SUCHA SPOJENÁ SE ZMĚNOU

KLIMATU. MYSLÍŠ, ŽE JE MEZI ZEMĚDĚLCI ZNÁT VĚTŠÍ PŘÍKLON K UDRŽITELNÉMU HOSPODAŘENÍ?

Určitě je. Zemědělcům většinou také nic jiného nezbyde. Musejí dodržet určitá opatření, aby dostali dotace. Některá opatření jsou podle mě správná a měla by být samozřejmostí. Jiná jsou zcela zbytečná a neefektivní. Někteří zemědělci jsou svědomití a opatření dodržují i nad rámec povinností, jiní bohužel nikoliv. Největším problémem je dle mého názoru trvalý zábor půdy - zastavování. Pole, louky a pastviny nejsou stavební parcely!

MÁŠ NĚJAKÝ VZKAZ NEBO MYŠLENKU, KTEROU BYS CHTĚL PŘEDAT (ZEMĚDĚLSKÉMU) SVĚTU? :

Pokud někdo váhá, jakým směrem se vydat, tak bych mu určitě doporučil zemědělství. Je to krásná práce, která má budoucnost. Živí nás zemědělci, ne lidi na úřadech.

DÍKY MOC ZA ROZHOVOR A AŽ ÚSPEŠNĚ ZVLÁDNEŠ VYSOKOŠKOLSKÉ STUDIUM!

Chcete nám pomoci se sběrem dat a ještě si přivydělat?

O co jde?

Sběr dat ze zemědělských podniků do našeho on-line dotazníku.

Co za to?

Zajímavá finanční odměna!

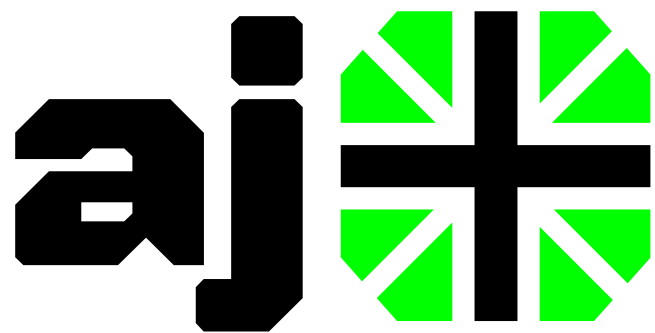
Kdo jsme?

Zemědělská účetní datová síť FADN, Ústav zemědělské ekonomiky a informací.

Proškolíme a vše vysvětlíme osobně nebo on-line formou.

Máte zájem? Chcete vědět více?

Zavolejte na číslo 222 000 348 nebo 724 571 976 nebo napište na e-mail: machackova.jana@uzei.cz

JAK SE STUDUJE

ZEMĚDĚLKA

MEZI FJORDY?

(2. DÍL)

TEXT TZ ŠKOLY VOSS

Voss Upper Secondary Agricultural School

Challenges:

Changing marked conditions for agricultural products, and structural changes initiated by official policy in Norway, has left us with a lot of interesting challenges for the future.

On one hand there is an increasing focus on further structural rationalisation of agricultural production towards bigger economic sustainable farms, and on the other hand a focus on Ecological sustainable Agriculture and Small-scale farm-production with fokus on development in local society. This means a focus on both facilitating production towards Large-scale consumers markets, and specialized small-scale high quality production and service aggregation towards local markets or highly specialized product-categories. In our country nearly all of the production has been towards consumers marked, and there are few local markets left. In the marked there is an increasing demand for local small-scale products. To facilitate our students for future rural employment there is a challenge towards entrepreneurship and small-scale products development.

Another challenge is on the environmental issues. This is heavily focused in our education. We give our students both theoretical and practical education in nature and wildlife management. At given hour there are very few work

opportunities for graduates at this level, further education is required. It would be interesting to communicate or cooperate with similar education institutions in Europe on these issue.

The Nature Management study and internationalisation:

The course of this class focus, among other things, on the strains between uses of natural resources and ecological sustainability, conservation of biodiversity, eco-philosophy, economy versus ecology, development and planning of local communities, area planning, strains between traditional and modern ways of living and using nature - seen in a perspective of sustainability, conflicts between traditional land-use and conservation. It is a crucial point to give the students an international (global) and historical outlook.

As mentioned, their studies of environmental management involve both insight in global sustainability and studies of the local community. Internationalisation is also a main subject for the Hordaland County School Authorities (Hordaland Fylkeskommune). We have also focused on the excursions value on a multi-subject level: language, history, civics and sosial science (organisation and structure of society, and the structural influence of the European Union) and natural history, biology and ecology.

KNIHOVNA ANTONÍNA ŠVEHLY

ZVEME VÁS NA EXKURZI DO KNIHOVNY ANTONÍNA ŠVEHLY,
TŘETÍ NEJVĚTŠÍ ZEMĚDĚLSKÉ KNIHOVNY NA SVĚTĚ.
SLEZSKÁ 100/7, PRAHA 2

PRO VÍCE INFORMACÍ A REZERVACI
KONTAKTUJTE PETRU MEJSNAROVOU
TEL. 724 571 902
MEJSNAROVA.PETRA@UZEI.CZ

EXKURZE

- pro základní a střední školy, odbornou i laickou veřejnost
- obsah a délku lze přizpůsobit Vaším potřebám
- probíhá zdarma

PROGRAM

- prohlídka knihovny včetně běžně nepřístupných prostor
- výklad o historii knihovny i aktuálně nabízených službách
- orientace v elektronických zdrojích knihovny
- ukázka vzácných tisků z fondu knihovny

KARAFIÁTY A SKLO V KLATOVECH

TEXT | FOTO HANA HONSOVÁ

cestování

M

ěsto Klatovy leží v Plzeňském kraji přibližně čtyřicet kilometrů jižně od Plzně. Protéká jím Drnový potok, který se za městem vlévá do řeky Úhlavy. Pošumavské město založil král Přemysl Otakar II. kolem roku 1260. Žije zde přes 22 tisíc obyvatel, a je tak po Plzni druhým největším městem v kraji. Klatovy se také nazývají „brána Šumavy“.

V roce 1992 byla v Klatovech vyhlášena městská památková zóna. Její jádro tvoří nejstarší část města vymezená zbytky městských hradeb. Spolu s některými přílehlými lokalitami charakterizují

hospodářský a sociální vývoj města v devatenáctém století, které znamenalo zlom ve vývoji města.

V Klatovech můžeme nalézt množství pamětihodností a zajímavostí. K nim patří Černá věž, majestátně působící barokní stavba jezuitského kostela Neposkvrněného početí Panny Marie a svatého Ignáce nebo barokní lékárna na náměstí. Za zmínku stojí zajímavé muzeum skla i pravidelné výstavy jedinečných karafiátů.

KLATOVSKÉ KARAFIÁTY

K symbolům města Klatovy patří klatovské karafiáty. Zatímco americký karafiát potřebuje k

Každoročně v polovině července probíhá v Klatovech výstava karafiátů.

Zdroj foto: Pixabay (pozn. redakce)

vypěstování skleníků, klatovský je mrazuvzdorná trvalka. Další zvláštnost představují hladké okraje korunních lístků, zatímco u ostatních karafiátů jsou zoubkované. Rozmanitostí barev a kreseb v květech se nemůže pochlubit žádný jiný karafiát. Zajímavá je i jejich jemná hřebíčková vůně.

Klatovští zahrádkáři a zahradníci pěstují a šlechtí karafiáty více než dvě století. Těto okrasné rostliny dal švédský botanik Carl Linné honorární název Dianthus, což v překladu znamená božská květina.

S pěstováním karafiátů klatovští zahradníci započali již po napoleonských válkách. V roce 1813 se se do rodných Klatov vrátil rytmistr baron Volšanský, který přivezl z francouzského města Nancy semena drobnokvětého karafiátu. Zbytek svého života baron trávil pěstováním a

zušlechťováním této květiny.

KAŽDÝ ROK VÝSTAVA

Tradiční klatovské karafiáty si můžeme prohlédnout na každoroční červencové výstavě pořádané klatovskou organizací Českého svazu zahrádkářů. Spolku klatovských karafiátníků se za celou dobu svého působení, od roku 1954, podařilo vyšlechtit 67 nových druhů všech barev, kromě modré a zelené.

Karafiát pojmenovaný Vojtěch Chanovský je jedním ze dvou druhů na světě, který dokáže během svého květenství měnit barvu. Pokud nakvétá, má světle růžovofialové květy a když odkvétá, změní se na tmavě fialový až černý. Klatovský karafiát se už dávno stal nejen chloubou a symbolem města, ale také šlechtitelským pojmem.

DLOUHÁ HISTORIE

Výstavy karafiátů na našem území mají dlouhou historii. K významným patří výstava v Karlových Varech v roce 1957, která zvýšila zájem o tuto okrasnou rostlinu. Tehdy se rozšířil okruh pěstitelů. Největší výstava klatovských karafiátů proběhla v roce 1960 v Klatovech, kdy město oslavilo 700 let od svého založení.

Druhá významná tuzemská výstava se konala v roce 1963 při příležitosti 150. výročí pěstování klatovských karafiátů. K nejlepšímu uspořádání výstav karafiátů tehdy vybudovali členové svazu zděný pavilon v muzejní zahradě.

Pěstitelé pak získali od městského národního výboru výstavní zahradu v

Hostašově ulici, kde se dodnes v polovině července konají výstavy klatovských karafiátů na záhonech i v květináčích. Za klatovskými karafiáty přijíždějí návštěvníci z celé naší republiky i ze zahraničí.

PAVILON SKLA

Hned naproti výstavní zahradě s karafiáty se nachází Pavilon skla Klatovy. Výstava umístěná v zahradě u Muzea Dr. Karla Hostaše se věnuje, jak už sám název napovídá, především sklu. Základem expozice je unikátní soukromá sbírka šumavského skla firmy Lötz, doplňovaná příležitostnými výstavami českého i zahraničního skla.

V šumavském údolí poblíž Kašperských Hor pracovala do poloviny dvacátého století

V Pavilonu skla Klatovy se nacházejí unikátní exponáty..

sklárna, která patřila ke světové špičce. Zdejší skla ve stylu secese a moderny, často vyráběná podle návrhů předních soudobých výtvarníků, vynikala kvalitou designu a dokonalým technickým provedením.

ŠIKOVNÍ SKLÁŘI

Skláři z Klášterského Mlýna byli proslulí svým umem a výrobky z jejich rukou našly zákazníky v mnoha zemích světa. Sklo Lötz se stalo pojmem a zůstalo jím dodnes. Na trzích se starožitnostmi je tím nejvyhledávanějším a pro mnoho sběratelů se stalo celoživotní láskou.

Díky jednomu rakouskému sběrateli mají od roku 2014 obyvatelé i návštěvníci Klatov možnost zhlédnout v Pavilonu skla jednu z největších a nejceněnějších evropských sbírek skla Lötz. Více než 600 kusů šumavského skla z Klášterského Mlýna zde ale potěší svou krásou

nejen milovníky skla. V březnu roku 2017 se expozice rozšířila o dalších zhruba sto zajímavých skel. Řada nových exponátů je vyrobena i z uranového skla.

PODLE ZDROJŮ A INSPIRACE

Výstava skla není primárně řazena chronologicky, ale zejména podle zdrojů a inspirace. Začíná nejstaršími kusy z řady, která získala v roce 1889 zlatou cenu na světové výstavě v Paříži. Skleněné výtvoř napodobují polodrahokamy - onyx, malachit, karneol.

Výstavní pavilon v zahradě u Muzea Dr. Karla Hostaše byl postaven v šedesátých letech minulého století svépomocí původně pro výstavy klatovských karafiátů. Na jaře 2013 vypsalo město Klatovy architektonickou soutěž na úpravu výstavních prostor. V současnosti je pavilon po přestavbě v roce 2014 citlivě zrekonstruovaný.

V muzeu je zastoupeno i moderní umění sklářů.

VÝCHOVNÝ LEKCE

TEXT REDAKCE

únor-březen

Bohužel vzhledem epidemiologické situaci je konání akcí výrazně omezeno.

Celá ČR

Příští číslo vychází 25.3.

redakční rada

Mgr. Otakar Březina, Česká zemědělská akademie v Humpolci | **Ing. Ludmila Gočálová**, Ministerstvo zemědělství ČR | **Ing. Petr Hienl**, Místní akční skupina Krajina srdce | **PhDr. Aleš Hradečný**, Praha | **Ing. Zorka Husová**, Národní ústav pro vzdělávání Praha | **Ing. Alena Krajičková**, Praha | **Ing. Emil Kříž, Ph.D.**, Institut vzdělávání a poradenství ČZU Praha | **doc. PhDr. Dana Linhartová, CSc.**, Institut celoživotního vzdělávání MENDELU Brno | **Ing. Václav Stránský**, Ministerstvo zemědělství ČR | Evidenční číslo MK ČR E 2826 ISSN 1803-8271 (Online)

aktivity

AKTIVITY ŠKOL

MLADÍ VETERINÁŘI Z BENEŠOVSKÉ ZEMĚDĚLKY ÚSPĚŠNÍ NA CELOSTÁTNÍ SOUTĚŽI

TEXT | FOTO ING. JITKA BERÁNKOVÁ, VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA A STŘEDNÍ ZEMĚDĚLSKÁ ŠKOLA BENEŠOV

Soutěž o Pohár ústředního ředitele SVS je tradiční soutěž pro studenty předem pečlivě vybraných středních veterinárních škol a v roce 2021 se konal již čtrnáctý ročník.

Letos se čtyřčlenné studentské týmy postupně utkaly ve čtyřech soutěžních disciplínách včetně praktické části v laboratořích. Celá soutěž vyvrcholila prezentací závěrečné práce na téma „Mé budoucí odborné zaměření a mé dosavadní veterinární vzdělání v praxi“. Studentské výkony byly hodnoceny odbornou porotou složenou ze zástupců Veterinární univerzity Brno a Státní veterinární správy.

Studenti nenechali nic náhodě a na soutěž se pečlivě připravovali pod vedením učitelů odborných předmětů. Nejen, že se chystali na obhajobu závěrečné práce, ale také absolvovali několik praktických cvičení např. z patologie, z chemie, ze sérologie a z hygieny potravin.

Jich příprava se jim vyplatila a ze soutěže si přivezli nejen oficiální ocenění z rukou ředitele SVS, ale také cennou životní zkušenost. Gratulujeme k úspěchu studentům veterinárních oborů – „PET specialista“ a „Veterinární technik“, a to Michaele Beranové, Anetě Sovové, Kateřině Vlkové a Lukáši Fajkusovi.

ŽÁCI Z HRADCE NA STÁŽI V ITÁLII

TEXT | FOTO HELENA FELCMANOVÁ, SOŠ VETERINÁRNÍ HRADEC KRÁLOVÉ

Po složitém období, kdy díky pandemii byly omezeny i zahraniční stáže, se loni na podzim studentky Střední odborné školy veterinární v Hradci Králové zúčastnily 14denní odborné veterinární stáže v Itálii organizované z projektu Erasmus+. Doprava do italského města Bari proběhla letecky. Odsud byly všechny účastnice transportovány do města Rende v oblasti Cosenza.

Příjezd na místo ubytování proběhl ve večerních hodinách a další den se musely vyřešit důležité organizační záležitosti. Došlo k rozdělení praktikantek do ordinací, byli navštíveni veterinární lékaři. Studentky si musely zařídit průkazky na městskou dopravu, seznámit se s městem a systémem lokální dopravy. Následně pak dívky pravidelně docházely do ordinací veterinárního lékaře, kde mu asistovaly a plnily zadané úkoly v pracovní dny a v sobotu dopoledne. V neděli měly studentky volný den na odpočinek a prohlídku okolí.

Italské kliniky začínají ordinovat v 9 hodin ráno a v tuto dobu musely studentky být už připravené na svém pracovišti. Andrea Hánělová vzpomíná: „Já a moje kamarádka jsme byly na klinice kousek od města Metropolis. Doktor měl pacienty objednané po půl hodině. Jelikož jsme byly na klinice, která se zaměřuje na poruchy srdce, chodili k nám převážně pacienti se srdečními onemocněními. Kromě tohoto se ale prováděla očkování, kontroly či pouze preventivní vyšetření. Co se týče operací, zažily jsme dvě. A to kastraci feny a kastraci kocoura. Doktor byl velice milý a snažil se nám vše ukázat. Chtěl po nás, abychom si všechno zkusily, a vše se nám pokoušel dopodrobna vysvětlit. S doktorem byla i velická legrace. Po úspěšné operaci pustil veselé písničky a začal si v ordinaci tancovat.“

Některé studentky pracovaly u veterináře, který byl zaměřen na léčení zvířat s kardiovaskulárními problémy. „Každý den jsme pracovaly s EKG. Díky této zkušenosti jsme se ke konci stáže už dobře v EKG vyznaly a pan doktor nás i zkoušel,“ uvádí Karolína Abrahámová. „Zajímavé bylo, že náš pan doktor bral v úvahu jako podpůrný faktor čich, např. vždy číchal k uším zvířete.“

Tři studentky absolvovaly stáž na větší klinice, která měla i pohotovost, takže byla schopna pomáhat zvířatům 24 hodin denně 7 dní v týdnu. S personálem probíhala komunikace také v angličtině a někdy byla využita i latina, s některými pracovníky byla prý domluva komplikovaná, neboť zcela dobře angličtinu neovládali.

Pavla Kuttelwascherová říká: „Veterinář Alfio Martello byl velice přátelský a vysvětloval nám veškeré případy a nemoci do té doby, než jsme vše zcela chápaly. Někteří veterináři si nás vůbec nevšimli a zavírali před námi dveře, někteří však velice rádi cokoliv vysvětlili a rádi si s námi povídali i mimo veterinární tematiku.“ Tato klinika byla rozdělená na dvě části. V jedné byly ordinace, čekárna a největší chloubou kliniky - přístroj na CT vyšetření. V druhé části byl hospic, RTG, operační sál a odpočinková místnost pro personál, který měl noční směnu. Na klinice se řešily případy závažnější, méně často tu byly obyčejné vakcinace nebo preventivní kastrace. „Mezi zajímavé případy patřily např. kýla v oblasti páteřního kanálku, nádor v dutině nosní (tak velký, že přetvořil hlavu psa na klabonosou), časté hypertrofie srdce, parvovirozy (zvířata musela být v izolaci), drenáž volné tekutiny z dutiny břišní, velmi silná otevřená pyometra, hospitalizace silně přehřátého buldoka, který musel být napojen na přístroje podporující dýchání,“ dodává Pavla. Dívky fixovaly zvířata, aplikovaly injekční léky, připravovaly infuze, krmily zvířata v hospicu, měřili trias (teplotu, dech, tep), asistovaly při přípravě zvířete na CT vyšetření, asistovaly při odstraňování podkožních nádorů, odběru krve apod. Také v hospicu socializovaly kořata určená k adopci. Přímo se účastnit operací nemohly, neboť bylo striktně dodržováno sterilní prostředí na sále a nikdo kromě lékaře a pomocných sester tam neměl přístup. Bylo možné jen sledování přes okénko.

„Překvapily mě odběry krve a aplikace kanyly,“ sděluje Pavla, „protože u nás se odebírá zejména z předkolenní žíly, pokud to není možné, tak z vena sapheny. V Itálii odebírali zejména z jugularky (krční žíly) a aplikovali kanylu zejména do sapheny.“

Na závěr nám Pavla popsala jednu historku: „Paní veterinářka se nám snažila připomenout, že nesmíme jíst při nedostatečné dezinfekci po kontaktu se psem s parvovirozou, který byl v izolaci. Tehdy nám řekla: Do not eat a dog with parvovirosis. Tedy v překladu: Nejezte psa s parvovirozou. Takže bylo i veselo. Poslední pracovní den podstoupily stážistky evaluaci a obdržely certifikáty o vykonané a splněné praxi. Poslední den je čekal transport na letiště a návrat do Prahy. Stáž proběhla úspěšně a splnila očekávání všech zúčastněných stran. Děvčata byla spokojena a všem absolvování stáží vřele doporučují.“

KONOPÍ VE ŠKOLE

TEXT | FOTO ING. LADISLAV PIVOŇKA, UČITEL ODBORNÝCH PŘEDMĚTŮ, VOŠ A SOŠ BŘEZNICE

VOŠ a SOŠ v Březnici navštívili zástupci firmy HEMP PRODUCTION CZ, s. r. o. se sídlem v Chrašticích. Její majitel, pan Václav Říha, následně pro žáky oboru agropodnikání vedl přednášku s prezentací a praktickými ukázkami výrobků.

Jedná se o rodinnou firmu zabývající se produkcí a zpracováním českých konopných produktů, výrobou potravin, kosmetiky a lazurovacích laků pod vlastní značkou. V přednášce mj. zaznělo, jak se vlastně z konopného semínka získává olej, který je určen pro využití ve studené kuchyni. Na

smažení ale tento olej vhodný není. Dále se přidává do barev a laků na dřevo. Takováto barva dřevo lépe konzervuje a díky ní si drží svou barevnost po více než 10 let. Dalšími produkty jsou mýdla, masážní krémy, krémy na topický ekzém i soli do koupele. Stonek slouží k výrobě provazů či vaty k odhlučnění domů. Z konopí se vyrábějí i pamlsky pro psy a hlodavce. V chraštické firmě se konopí seté pěstuje přes 40 let a to nejen na 40 hektarech, které firma vlastní, ale i na dalších pronajatých pozemcích. Konopí je rostlina budoucnosti, jelikož se dá pěstovat na jednom místě i několik let. A jako bonus zlepšuje i vlastnosti půdy.

OBRAZY FOTOGRAFIE 1.3. - 28.3.2022

ZDENĚK KOSTŘÍŽ
&
VIKTOR POLÁČEK

KNIHOVNA ANTONÍNA ŠVEHLY
SLEZSKÁ 100/7, PRAHA 2

České zemědělství

OKÉNKO
Z DEPOZITÁŘE

KNIHOVNA
ANTONÍNA
ŠVEHLY

"POSPÍCHÁ JAK ŠVEC NA JARMARK!... ANEB JAK TO KDYSI CHODILO."

TEXT | FOTO NORIKO BOLFOVÁ, KNIHOVNA ANTONÍNA ŠVEHLY

Zásoba témat a knih v našem depozitáři se zdá být nevyčerpatelná a každou chvíli se stane, že se mi v rukou zastaví něco zajímavého. Dnes Vám chci představit na první pohled nikterak nápadnou záležitost - ale o to pozoruhodnější: Český lid. Sborník věnovaný studiu lidu českého v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku z roku 1913 (roč.22).

A proč si vlastně zaslouží tu zvláštní pozornost? Protože je jedním z nejdéle vydávaných česky psaných

◻ ZEMĚDĚJSTVÍ

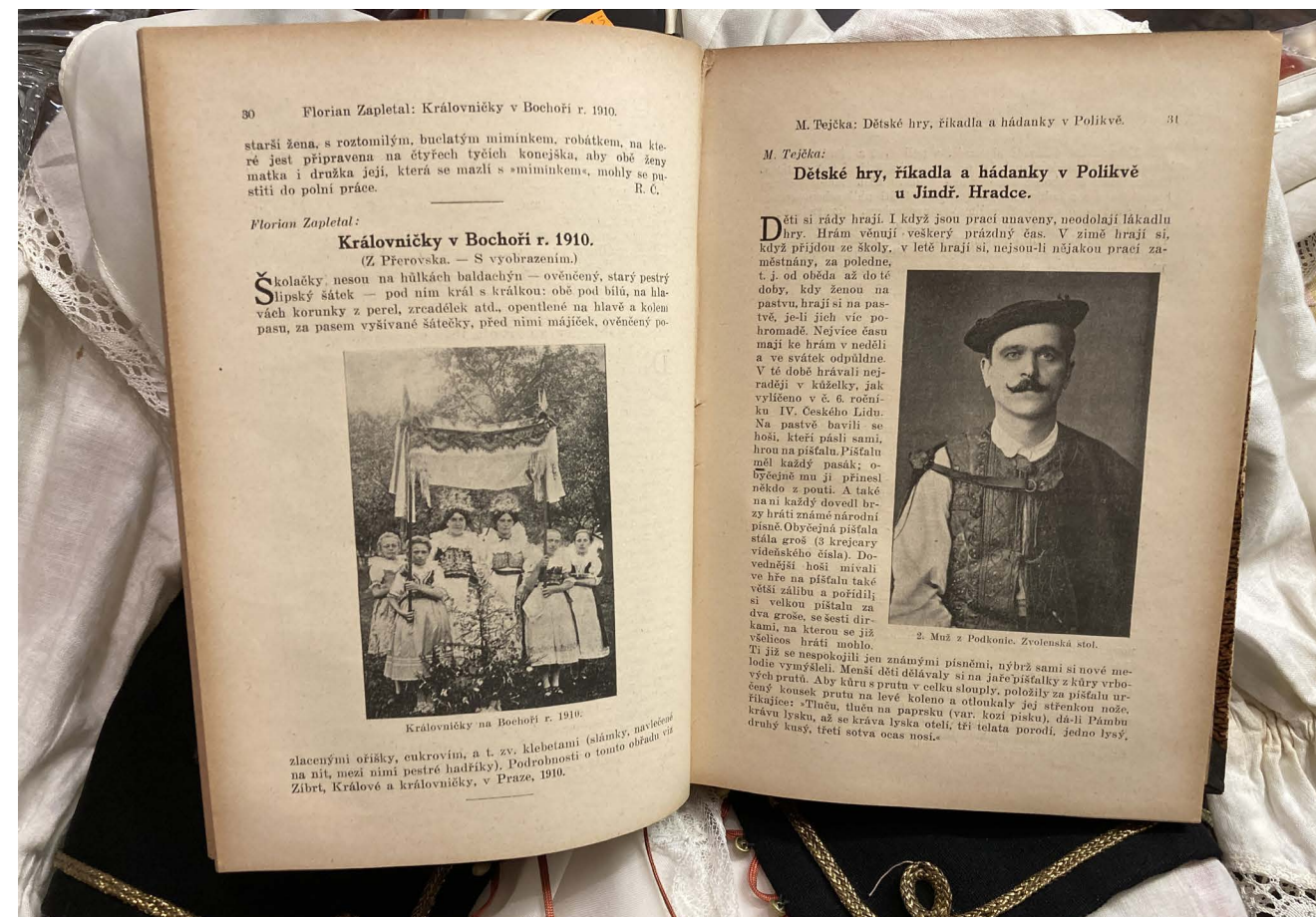
vědeckých časopisů. Letos oslaví 130 let! U jeho zrodu stály dvě významné české osobnosti, Čeněk Zíbrt a Lubor Niederle. První z nich, Čeněk Zíbrt (vlastním jménem Vincenc Jan Zíbrt, také někdy psal pod jménem Emil Horský) byl český kulturní historik, folklorista a etnograf, bibliograf, profesor na Karlově univerzitě v Praze. Lubor Niederle byl český slavista, antropolog, archeolog a etnograf/etnolog. Niederle je považován za zakladatele moderní české archeologie.

Český lid je národopisný a etnologický vědecký časopis, který dnes vydává Etnologický ústav Akademie věd České republiky. Ale i v počátcích jeho vydávání se tato vědecká instituce, ovšem pod tehdejším názvem Česká Akademie pro vědy, slovesnost a umění v Praze, podílela sponzorskými dary

na jeho vydávání, jak je uvedeno ve sborníku z roku 1913 (ročník XXII).

Ve sborníku najdeme všechno možné, co nějak souvisí s lidem venkovským i městským, s jeho prostou každodenností a všedností. Zabývá se pozorováním lidové slovesnosti v určitých oblastech a ukazuje jak si děti ve světě bez televizí, mobilů a internetu dokázaly vymýšlet různé hry a jejich pravidla. Všímá si také obytných lidových staveb a dokumentuje vývoj oděvů, které byly také charakteristické pro určité oblasti. Sborník je doplněn mnoha kresbami a fotografiemi.

Zaujal mě například příspěvek „Na českém jarmarce před 40 lety“ (str. 80 - 96), kde se Čeněk Zíbrt zamýšlí obecně nad smyslem trhů a kde se vzpomínky z jeho dětství prolínají se

zdokumentovanými fakty, jak to tehdy na trzích chodilo. Autor zde čerpá i z povídkové studie Jaroslava Zálabského, který popisoval trh v letech 1846. Na trhy se sjížděli řemeslníci z širokého okolí a stávali se z nich v tu chvíli obchodníci, kteří nabízeli nejrůznější zboží. Řemeslník nemohl být živ jen z toho, co na zakázku vyrobil, a tak město představovalo šanci prodat výrobky více lidem. Takový trh byl zároveň i velkou společenskou událostí. Návštěvníci trhů pak pravidelně zaplnili i místní hostince, kde se tak sešli lidé z širokého okolí a mohli si vzájemně posdělovat různé novinky a informace, které pak po sousedsku putovaly zase dál.

Konání takového trhu mělo svá pevná pravidla, ačkoliv se nám to z dnešního pohledu zdá jakkoliv úsměvné. Začátek jarmarku byl v první polovině 19.

století po poledni a to v létě o třetí hodině odpolední a v zimě o něco dříve. Jednotlivé sorty trhovců (obchodníků) se postupně sjížděly. Nejdříve (dopoledne) začali plnit prostranství trhu kramáři. Což byli vlastně takoví malí stánkaři prodávající spoustu drobností jako například kudly, píšťalky, obrázky a modlitební knížky, zrcátka, harmoniky, knoflíčky, tkanice a další drobné cetky. Tito obchodníci byli nazýváni i světoběžníky, neboť přijížděli většinou z dálky a obráželi různé trhy v okolí. Byli často ošuntělého zevnějšku a z celého jarmarku byli také nejvíce výřeční. Vykřikovali a chválili své zboží, aby co nejvíce zákazníků svou výřečností přilákali.

K těmto kramářským boudám se často přidávali písničkáři, flašinetáři a harmonikáři, kteří se živili i prodejem tištěných textů svých písní. Písničkáři svou produkci doprovázeli kreslenými obrázky. Jak autor vzpomíná, ne všichni opravdu zpívat uměli...

Dále pak na své místo spěchali lenaři, obchodníci, kteří za len prodávali výměnou zpracovanou koudel. Většinou to byli lidé z hor. Záměrně prý podle všeho vyhledávali tmavší kouty, aby nebylo moc poznat to, zda je len horší kvality. Okolo desáté přijížděly vozy bohatších obchodníků, soukeníků, kloboučníků a dalších jarmarečníků. Ti se mezi sebou většinou začali dohadovat, kdo které místo obsadí a často se hádali tak, až musel zasahovat policajt, který je rozsoudil a pevné místo jim přidělil sám. Své zboží poté vykládali další řemeslníci jako hrnčíři, kožešníci, ševci a kloboučníci. Mezi boudami se potulovali hloučky malých kluků, kteří pískají na hliněné píšťalky a tropí hluk a hřmot. Město privilegovalo své místní řemeslníky natolik, že měli právo své zboží vyložit již dopoledne, na rozdíl od těch přespolních. O svou tržbu nezůstali ošizeni ani krčmáři, kteří své pivo vychvalovali i přesto, že valné kvality zrovna v době konání trhů nebylo. Ale když pivo za moc nestálo, zapilo se kořalkou, která už tak ošidit nešla.

Už tehdy jste na trzích mohli spatřit tzv. skořápkáře. Šejdiře, kteří chytračí, jen s jinými rekvizitami než dnes. Například šidili hrou v kostky. Nechali zájemce párkrát vyhrát malou částku a když se chytil a vsadil víc, obehráli ho tak, že nakonec neměl nic. A stejně

tak se na jarmarcích pohybovali různí kapsáři a zlodějci. Když byl takový neřád přistižen, dostal od trhovců rovnou naloženo. Často si pak dotyčný zloděj přál, aby už ho přivolaný policajt toho lynče zbavil, aby nebyl davem ubit...

Dobrý jarmark byl v městečku vždy zakončen bujarým veselím při tanci, nějakém tom pivu a kořaličce, ke které se podávala krvavá jelita, ve kterých nebylo ani žemlí ani krup, jak autor vzpomíná... inu při nějakém tom vypitém pivu už jejich kvalitu také nikdo neřešil. Že si na své přišli i hudebníci, když si lidé nechali zahrát svou oblíbenou písničku k tanci, asi není třeba zdůrazňovat. A pak ještě na návštěvníky čekala právě v šenku malá past. Byli to kartáři, kteří dokázali dotyčného šikovně vtáhnout do hry a obehrát o vše, co na jarmarku utržil. Často takový nešťastník přišel domů nejen bez peněz, ale i bez kabátu...Takhle nějak to chodilo na jarmarku někdy kolem roku 1870.

A co ještě v Českém lidu najdeme? Hodně prostoru je věnováno historkám z lidového podání o císaři Josefu II., o kterém je známo, že často rád chodil v převlečení mezi prostý lid, aby zjistil, jak se věci opravdu mají, a při setkání s dobrými lidmi je někdy odměnil i nějakou tou zlatou mincí.

Jen na dokreslení uvedu jednu takovou vtipnou příhodu. Kdosi umřel a nezanechal ženě a četným dětem nic víc, než koně a kočku. Kůň byl velmi krásný a znalci říkali, že má cenu tak 500 dukátů. V poslední vůli však dotyčný asi vše popletl a ustanovil, aby se kůň i kočka prodali, a co se za koně utrží, to má žena odevzdat bohatému hraběti a co za kočku obdrží, může sobě a sirotkům ponechat. Vdova se tou nespravedlností dala do pláče, ale Bůh jí vnukl myšlenku, že by svou záležitost u císaře ještě mohla přednést. Ku podivu byla od Josefa velmi laskavě přijata a vyslyšena. Císař jí poradil, jak vše zařídit tak, aby poslední vůli vyhověla. Řekl jí, aby šla s koněm a kočkou na trh. V žádném případě ať neprodává koně bez kočky. Za koně má žádat 1 dukát a za kočku 499 dukátů. Kdo chtěl krásného koně koupit, musel za šerednou kočku vysolit 499 dukátů. A věřte, zájemců o kočku bylo dost. Vdova tedy sobě přivlastnila díl za kočku

a s utrženým dílem za koně věrně spěchala za hrabětem. Ten když celou historku vyslechl, i ten svůj jeden dukát jí zahanbeně věnoval.

Ve sborníku jsou také popsány lidové kroje, najdeme tu třeba vysvětlení krajově příslušných rčení a pojmenování. Víte například co je to „konejška“? Je to polní kolébka pro miminko, které je zavěšené v plachtě na třech tyčích, aby matka mohla pracovat a dítě měla na očích (viz foto). A mnoho dalších zajímavých věcí...

Pokud Vás něco z toho zaujalo, můžete si ročník 1913 Českého lidu [prohlédnout a přečíst online](#) v Digitální knihovně Akademie věd ČR. Pokud vás zajímají i další ročníky, doporučuji podívat se do [Souborného katalogu](#), kde je několik možností, jak se dostat k časopisu online.

Tak zase příště, milí čtenáři, budeme s pochopením a laskavostí společně objevovat starý svět...

RÝLOVANIE PRESÚVAM NA ZIMU

TEXT | FOTO JÁN PIEŠŤANSKÝ

Hoci sa rýľovanie považuje za zastaranú metódu z dôvodu, že je prácne a pomalé, pretože v súčasnosti máme k dispozícii veľké množstvo technických zariadení k orbe, ako i ďalšiemu obrábaniu pôdy. Niektoré slúžia i pre malé parcely záhradkárov. Mnohí neustále rýľovanie radi využívajú preto, aby cestou fyzickej práce si posilňovali organizmus, iní tvrdia, že precíznejšie pripravíva pôdu.

Nech už po zbere úrody na prvý úkon prípravy pôdy využívame niektorý z týchto spôsobov, tak vždy sa stretávame s primárnou zásadou a to je vykonať rýľovanie, či orbu v jesenných mesiacoch, do dostavenia sa prvých mrazov, resp. zamrznutia pôdy. Podľa kalendára jesenné mesiace trvajú do Vianoc, ale na druhej strane sú veľmi premenlivé. Niekedy sa prvé, krátkodobé mrazy dostávajú už v októbri, inokedy sa ich dlhodobé pôsobenie nemusí dostaviť ani počas celej zimy. To značne ovplyvňuje premrznutie pôdy ako i udržanie snehovej pokrývky na jej povrchu, pričom jeden z faktorov jej zotrvania a topenia sa je stav spracovanej pôdy.

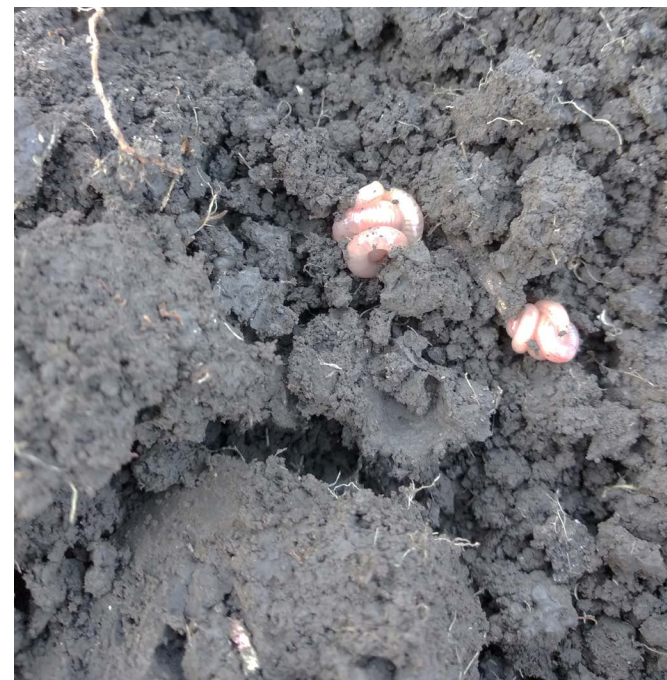
Pri súčasnom celkovom otepľovaní sa už stalo pravidlom, že všetky jesenné agrotechnické úkony a termíny sa presúvajú na neskoršie obdobie a keď sa nám niekedy i tento čas predĺži, tak rýľovanie presúvame na začiatok zimy. Takýto posun nemusí byť vôbec chybou, pretože sa riadim zásadou, že zrýľovať pôdu chcem z tej strany roka, z ktorej som zobral poslednú úrodu resp. ak mi to časovo nevyjde orientujem sa pranostikami; vykonať prípravu pôdy do dostavenia sa trojkráľovej alebo sebastiánskej zimy, pričom i obe tieto sú zvyčajne krátkodobé, ale na čerstvo porýľovanú pôdu pôsobia priaznivejšie.

Aby bol úkon rýľovania efektívny vzhľadom k vytvoreniu drobnohrudkovitej štruktúry pôdy, zachovaniu vlhky a vytvorenia dostatku anorganických živín pre budúcu úrodu je potrebné k tomu vytvoriť optimálne podmienky s prihliadaním na zimné počasie, ktoré ovplyvňuje zásah do celistvosti pôdy. Zásah má byť taký, ako by sa jednalo o strednú orbu s hĺbkou 20 - 25 cm, čomu dĺžka rýľa zodpovedá a dokonca ju aj presahuje. Osobne sa

riadim hornej hranice. Rýľ, ktorý používam ešte značne viac zapichujem do pôdy, pričom nerozlišujem, či pri úkone zapravujem alebo nezapravujem do pôdy hospodárske hnojivo. Za veľmi dobré hospodárske hnojivá je možné považovať i buriny, ktoré nesmú vytvoriť semená. Tie sa v jeseni po zbere úrody kosia a to niekedy i na viac krát, pričom ich nechanie na parcele nielenže pri styku s pôdou stimuluje ich rozklad, eliminuje odpar vody z pôdy, ale hlavne to, že takýto substrát je vhodný pre náš pohyb a uľahčenie rýľovania počas vlhšej alebo i mierne mrazivej zimy. To isté platí i pri vňatiach, u ktorých môže zostať i väčšia dĺžka, ktorú však rýľom presekujeme, čím uľahčíme jej rozklad v pôde. Niektoré vňate, ktoré sú zapravené do pôdy môžu byť i vhodnou biologickou ochranou proti škodcom následnej plodiny (napr. vňať rajčika alebo cesnaku proti vrtavke mrkvovej, zeler, či petržlen proti mínerke pórovej). Ak mierne naprší, tak voda cez rastlinnú pokrývku prenikne, pričom pohybom po takomto koberci sa nám pôda nelepi na obuv. Ak príde k nočnému ochladeniu pod bod mrazu, tak máme voči nemu pod nohami vytvorenú izolačnú vrstvu a nemusíme niekoľko hodín čakať až pôda povolí. Povolenie pôdy od zamrznutia záleží nielen od toho, či bola pokrytá rastlinnou hmotou, ale i toho v akom stave bola zanechaná po predchádzajúcej kultúre. Nakoľko sa na záhradkách najčastejšie pestujú zeleniny, ktoré majú charakter okopanín (počas vegetácie sa proti burinám často ošetrujú okopávaním alebo plečkovaním), tak i rýľovanie je ľahšie. Ak ho vykonávame a chceme v ňom na ďalší deň pokračovať, tak nemôžeme urobiť to, že dorýľujeme parcelu po chodník medzi hriadkami, pretože na ňom zhutnená pôda sa aj nezamrznutá ťažšie rýľuje. Ten je potrebné pred nasledujúcim pokračovaním buď porýľovať, alebo skončiť pred ním asi v 0,5 m vzdialenosti, pretože ak zbitá a tvrdá pôda na ňom ešte zmrzne je nízka pravdepodobnosť sa cezeň prebiť. Treba je taktiež zdôrazniť to, že takúto pôdu rýľujeme na užšie, asi 10 cm široké odvaly, pretože cez nich

ťažšie preniká voda, či už dažďová alebo snehová, čo zapríčiňuje i pri mraze ťažší rozpad hrúd. Hĺbku, na celú dĺžku rýľa je nutné dodržať, ba keď je to možné, tak ju aj aspoň o 5 cm znásobiť s cieľom hlbšieho prevzdušnenia, pretože na takomto mieste prítomnosť pôdneho vzduchu značne absentuje. Nepozabúdať na to, aby hruda bola úplne obrátená, spodnou časťou nahor, pretože táto časť je i keď zanedbateľne, ale predsa kyprejšia, zhora ľahšie bude prijímať vodu, ktorá pri vsiaknutí a opätovnom zamŕzaní bude stimulovať jej rozpad do hĺbky.

Obracanie hrúd je samozrejme dôležité na celej parcele a preto je s ním potrebné začať prvým zakopnutím, ktoré môže mať i rozličný stupeň obmedzenia. Cítíme to hlavne vtedy ak sme v jednom dni skončili, po ktorom nasledoval nočný mráz a tým ráno sme našli pôdu „stvrdnutú na kameň“. S pokračovaním je treba považovať,

Stočené dážďovky predpovedajú blížiacu sa zimu.

Zimné obdobie, v ktorom je rýľovanie vysoko efektívne.

pretože znovu načínanie, čo môže byť buď neuskutočniteľné, veľmi fyzicky náročné alebo rizikové pre zlamanie niektorej časti rýľa. Stupeň náročnosti je podmienený tým, že ak sa nám podarí z prvého riadku hoci aj po skákaní na rýľ urobiť prvý odval, v druhom ešte námaha pokračuje, ale od tretieho to zvládame. Za optimálnu šírku odvalov považujem takú, že 1 m šírka riadku je zrýľovaná na 6 - 7 krát. Niekedy sa nám s rýľom darí do pôdy vniknúť, ale za slnečného počasia táto sa na povrchu stáva blatistá a klzká, pretože rozpustená voda z ľadu nedokáže preniknúť cez povrchovú i keď veľmi nízku ľadovú vrstvu. Pri takto vzniknutej situácii je lepšie robotu nechať tak, zbytočne sa nezablatiť, nenechať blato lepiť na rýľ, ale čakať do poobedňajších hodín, kedy voda vsiakne do hlbšej vrstvy. Je pravdou, že stratíme čas, ktorý sa počas zimy ešte i rýchlo kráti, ale získame na kvalite. Tú ešte môže umocniť nočný zimný mráz, ktorý napomáha nielen rozpadu vlhkých hrúd, ale i ich prevzdušneniu. Optimálne rýľovanie je vtedy, ak mierne zamrznutý povrch pôdy napadne nízka vrstva snehu. Ten sa rýchlo netopí,

Vyrýľovaný hraboš poľný.

čo je vhodné i pre jeho zapravenie do pôdy a to do takej hĺbky, do ktorej by voda nevsiakla ani pri výdatnejších zrážkach. Hrudy z mierne zamrznutého, ale rozrezaného povrchu pôdy pri ukladaní sa na seba majú medzi sebou značné množstvo vzduchových vakov. Vzduch takto pôsobí na väčší povrch, zásobuje pôdu dusíkom a kyslíkom, viaže na seba pôdnu vlhkosť a pri oteplení pôsobí voči nežiadúcej činnosti škodlivých anaeróbnych mikroorganizmov. Zimné rýľovanie má i diagnostické a kuratívne účinky. Pri tomto úkone často nájdeme rozličné vývojové štádiá škodcov poľnohospodárskych kultúr, ktoré keď sa dostanú na povrch pôdy tak sú zničené mrazom, pretože voda v nich obsiahnutá ak po zamrznutí zväčší objem spôsobí praskanie bunkových štruktúr. Častejšie prichádza k inej situácii v tom, že na povrchu pôdy sa stávajú súčasťou potravinového reťazca divo žijúcich vtákov, ktorí tento živočíšny druh potravy vyhľadávajú a tým pre záhradkára plnia sanitárnu funkciu. To isté platí i pre dospelé červy, mäkkýše a niektoré chrobáky. Spomenutím červov najčastejším vyskytujúcim druhom je dážďovka. Tá je relatívne neškodná, ale pri zimnom rýľovaní je veľmi dobrým indikátorom situácie, ktorú môžeme očakávať. Ak je viac na povrchu pôdy a pri vykopaní sa pohybuje a snaží sa dostať späť do narušenej diery alebo pod hrudu, tak ešte prílišné zamrzanie nehrozí. Ak je hlbšie i vo vlhkej pôde a v kľbku, tak o niekoľko dní môžeme očakávať tuhšie mrazy a preto si je treba viac pohnúť. V pôde prezimovávajú i malé stavovce. Najčastejšie je to krt záhradný, ktorý je síce hlbšie ako siaha rýľovanie, ale keď zacíti narušené teritórium tak po povolení mrazov sa radšej presúva na miesta s neobrábanou pôdou, ktorá sa mu nezosýpa ako i to, že nájde v jej nenarušenej vrstve živočíšne zdroje potravy. Počas invázie hraboša poľného tohto jedinca taktiež často vykopeme, kedy prichádza k jeho likvidácii. Postrehy, ktoré sme uviedli platia pre kukuričnú a repársku výrobnú oblasť, hlinité pôdy a mierne zimy Trnavskej tabule, pričom niektoré z nich počas zimy je možné i na iných miestach. Sú súčtom uplatnenia fyzickej sily, praktických zručností a odborných vedomostí spojených s úvahami, ktoré logicky poskytujú výsledok vhodne pripravenej pôdy pre jarne práce v záhrade.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Pozvánka na workshop

VÝUKOVÉ SCÉNÁŘE PRO DOPLNĚNÍ KOMPETENCÍ V BIOEKONOMICE

Dobrý den,

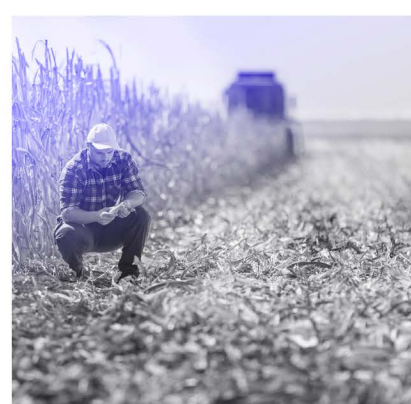
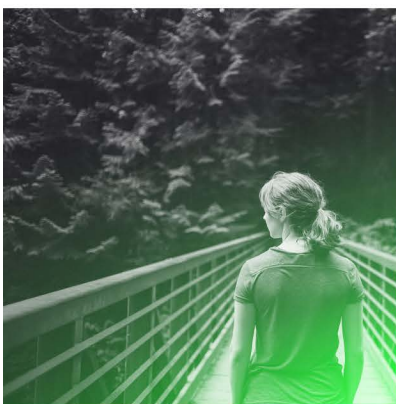
Dovoluji si Vás pozvat na představení výstupu Erasmus+ projektu BioComp. Jde o mezinárodní projekt zaměřený na identifikaci klíčových kompetencí pro pracovníky v bio-ekonomice a vytvoření výukových scénářů pro jejich případné doplnění.

Workshop je určen primárně pro lektory v dané oblasti, pro zástupce firem, které by potenciálně mohly tyto scénáře využít, a pro zástupce vysokých škol a institucí poskytujících profesní vzdělávání. Účast je zdarma a není potřebná předchozí příprava, i když prohlídka našich webových stránek <https://biocompetences.eu> a <https://navigator.biocompetences.eu> předem může být užitečná.

Součástí workshopu bude také ukázka, jak při školení zaměstnanců využít rozšířenou realitu.

VYBRALI JSME SI

VYBERTE SI TAKÉ

**STŘEDNÍ
ZEMĚDĚLSKOU
ŠKOLU**

PŘEHLED VŠECH ŠKOL A OBORŮ NAJDETE NA

ZEMEDELKASKOLA.CZ

